

Project 3

Type design:

Designing a Gurmukhī typeface.

Sachit Shyam
VC 2015–17

Prof. G. V. Sreekumar
(Project guide)

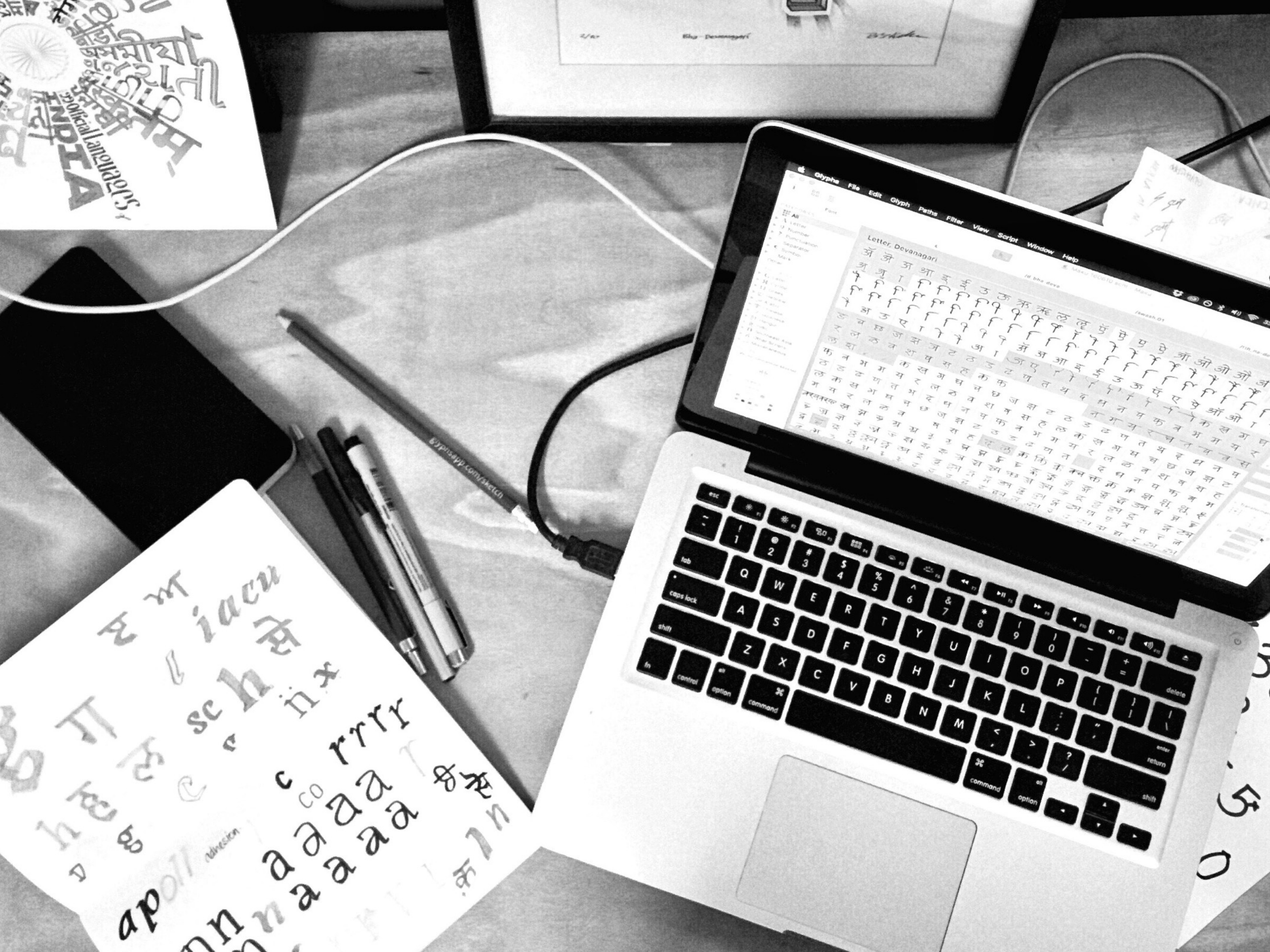
***COPEN*⁹**

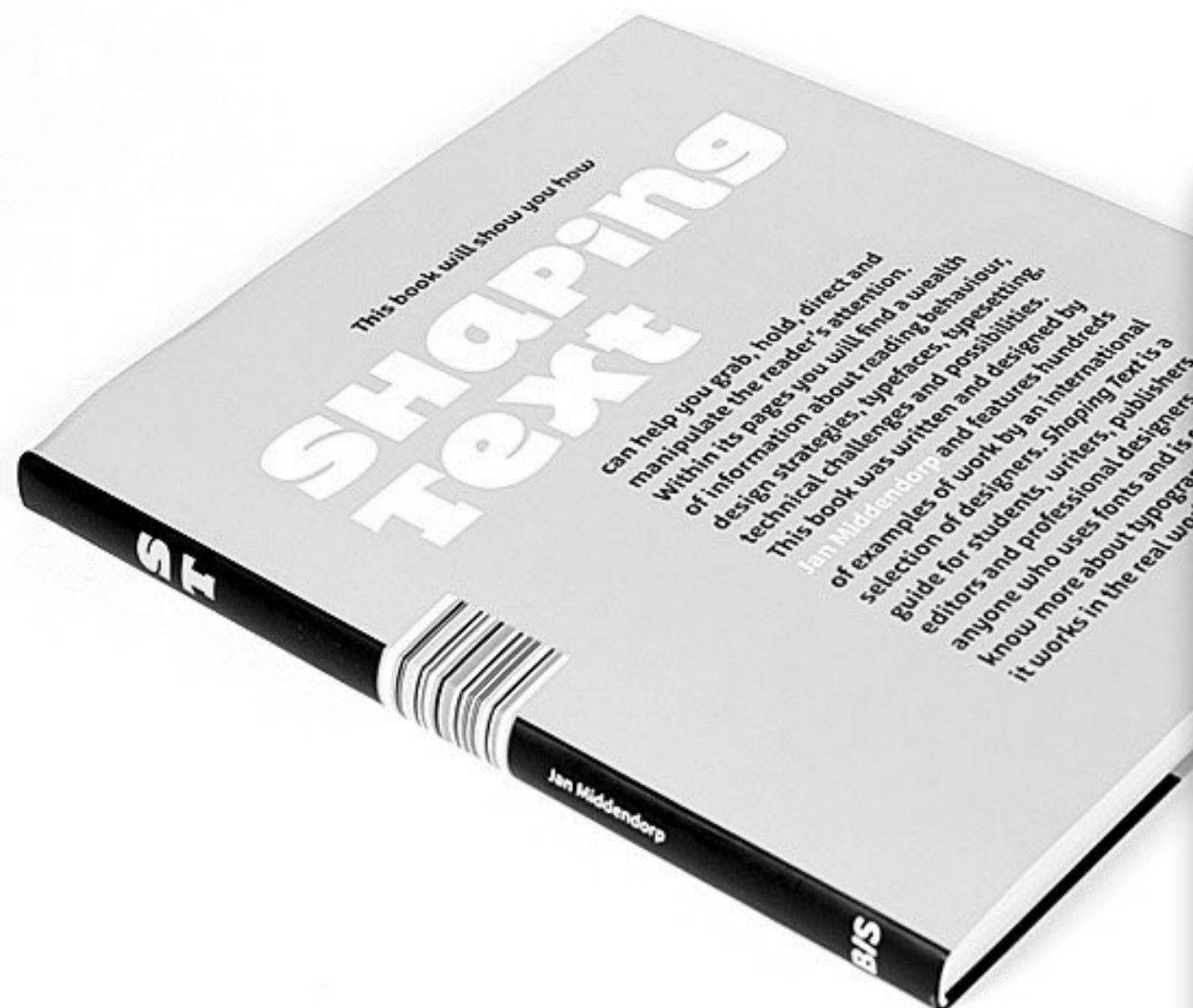

|| TYPODAY ||

— 2014 —

सक

Fred Smeijers Type now

Problems for Indic typography in current OpenType Layout implementations

John Hudson, Tiro Typeworks Ltd., 18 January 2013

In August 2012, I wrote to the OpenType developer email discussion list regarding observed issues with cross-cluster context lookups in both Microsoft and Adobe Indic shaping engines (all tested). These shaping engines not only treat the cluster (sometimes referred to as the syllable, but this is linguistically not always the case) as the basic unit of shaping for Indic script and language processing, but appear to limit the application of OpenType Layout features, lookup input and context strings to individual clusters. While this makes sense for what Microsoft's Indic font specifications refer to as 'basic shaping forms' features, *e.g.* <akhn>, <rphf>, <blwf> etc., even when one moves into 'mandatory presentation forms' features handling GSUB for *e.g.* above- or below-base substitutions cross-cluster contexts might be *crucial* for correct handling of adjacency issues (collisions or near-collisions, spacing problems). Typography is more than the default shaping of a script or language: it consists of levels of refinement and at the microtypographic level centres on the relationship of glyphs in visual proximity *regardless of their linguistic or script-systemic relationship*. In this, typography often follows text creation strategies and tactics found in manuscript traditions, and one has only to examine the range of techniques employed by Indian scribes to deal with adjacency issues to realise that cross-cluster interaction is presumed in the writing of these scripts. It should be also in OpenType Layout

ment of
written

lated
perience. In
the federal
erve and
native
exposure
ttack on
cript dies,

Rathna Ramanathan / A Typography for India

Sat 17, ASP / Lecturer

0:04 / 21:49

ATypI

✓ Subscribed 950

Home

Videos

Playlists

Channels

Discussion

About

Also subscribed

All activities ▼

Popular channels

scannerlicker: [learn](#): [articles](#)

[fonts](#) [retail](#) [custom](#) [learn](#) [articles](#) [about](#) [bio](#) [clients](#) [contacts](#)

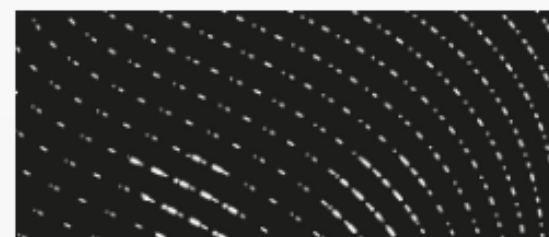
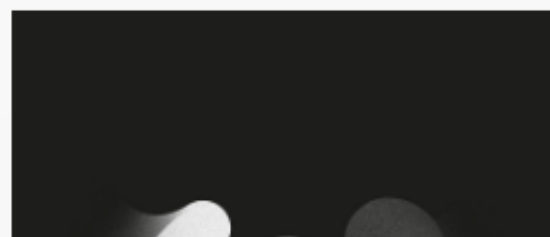
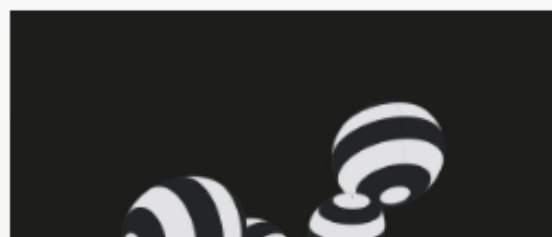
[projects](#) [typerobics](#) [subscribe](#) [buy](#)

Posted on January 26, 2017. Filed under [Lettering](#), [Tutorials](#), [Type Design](#), [Typography](#).

The Art Of Eyeballing – Part V: Stroke (Modulation: Introduction)

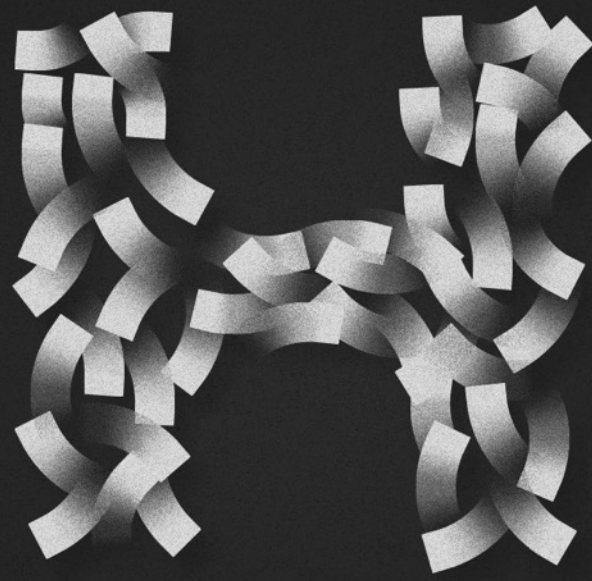

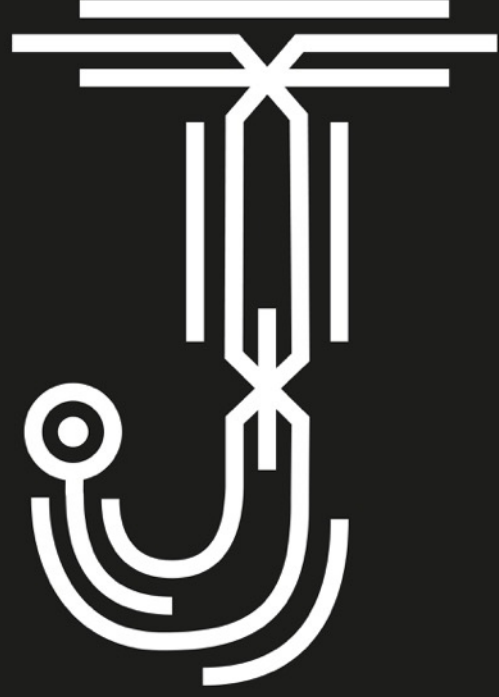

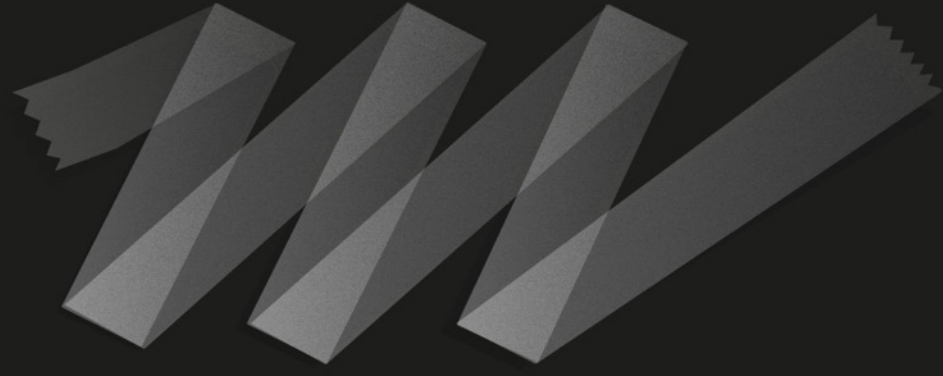
DAY 05 // E

DAY 08 // H

DAY 10// J

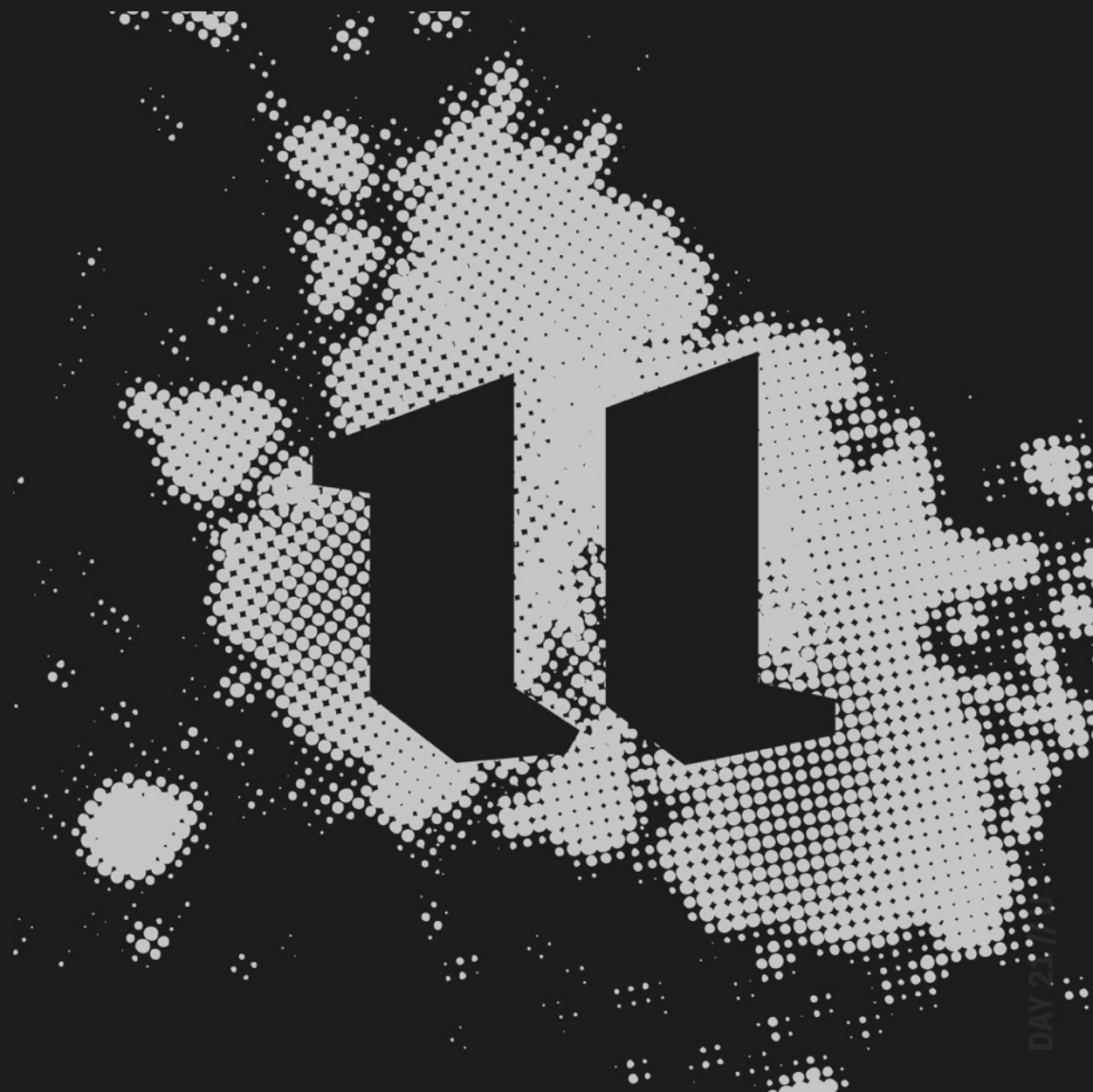

DAY 13// M

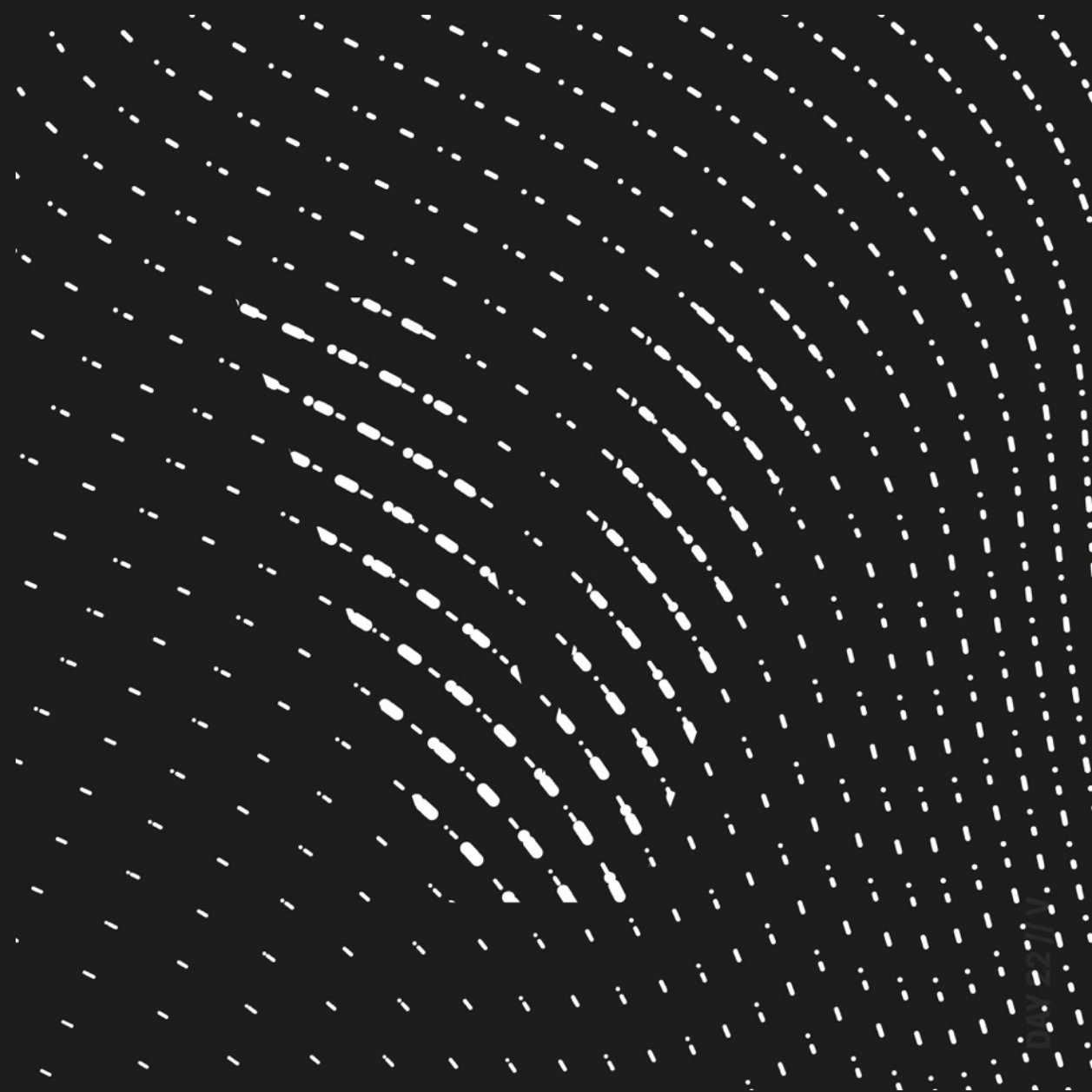

DAY 15//0

DAY 2.1/1.1

DAY 2/11

ਵਿਚਰਮਲ

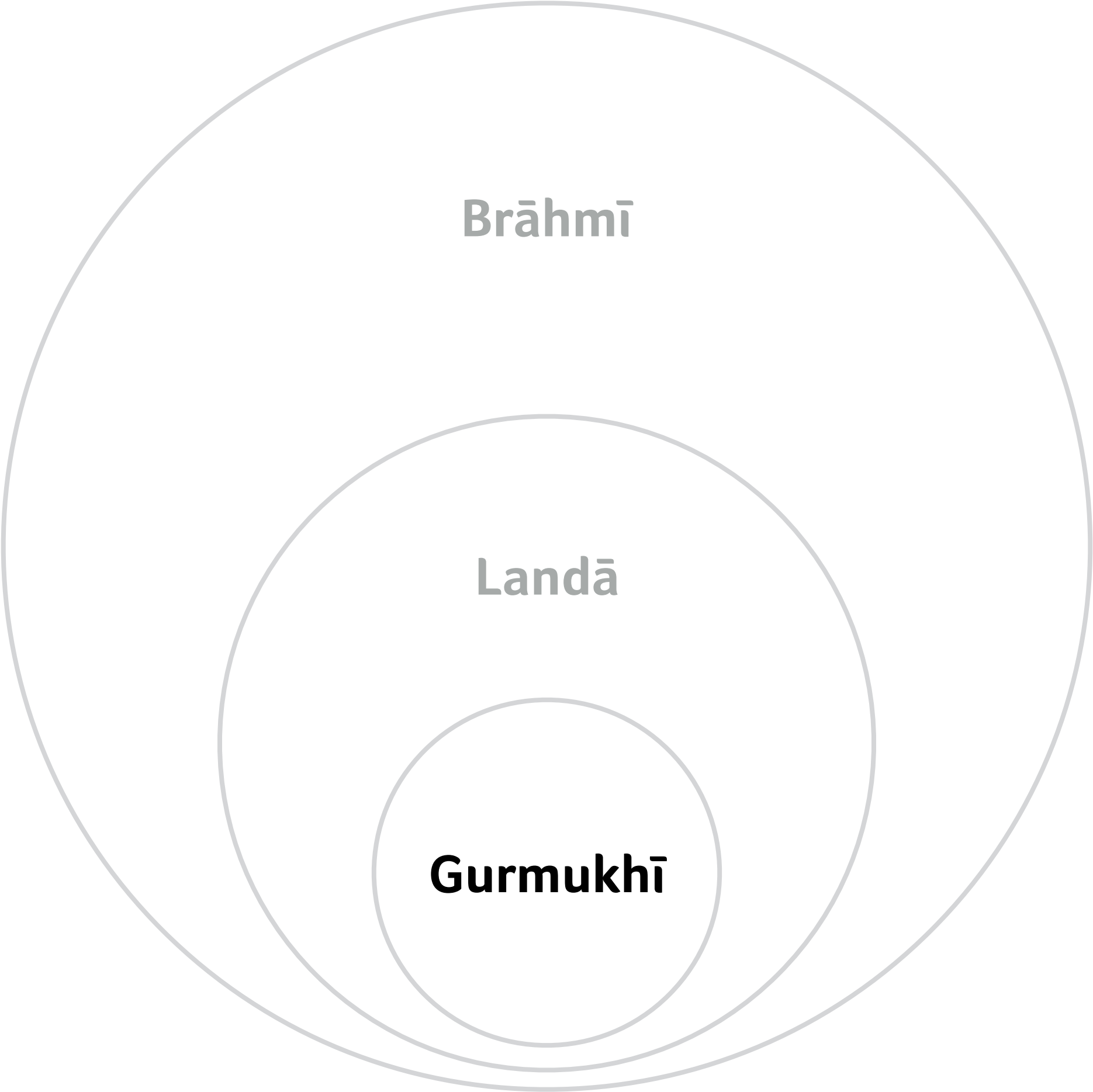
ਅੰਗਿਮਨੁਸਾਰ

ਲਾਲਾ ਨਰਸਿੰਘ ਦਾਸ ਮਾਲਕ ਮਤ ਬਾਰਸ਼ ਮੇ
ਨੂਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਤ ਬੇ ਮੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਛਪਾਈ

ਸੰਮਤ ੧੯੫੦ ਹੋਵੇ ੨੯

ਸੰਨ ੧੯੯੩ ਈ. ਜੁਲਾਈ ੧੧

Brāhmī

Landā

Gurmukhī

a	ᳵ	ka	ᳶ	ca	᳷	ṭa	᳸	ta	᳹	pa	ᳺ	ya	᳻	sa	᳼
i	᳾	kha	᳿	cha	ᳺ	ṭha	᳼	tha	᳽	pha	᳾	ra	᳾	ha	᳾
u	᳾	ga	᳾	ja	᳾	ḍa	᳾	da	᳾	ba	᳾	la	᳾		
		gha	᳾	jha	᳾	ḍha	᳾	dha	᳾	bha	᳾	va	᳾		
		ṇa	᳾	ṇa	᳾	ṇa	᳾	na	᳾	ma	᳾	ṛa	᳾		

ਤਿਪ੍ਰਕਾਸੀ ਅੰਗੀਐ ਅਰਵੇਦ ਸ੍ਰਬਕਾ ਅੰਗੀਐ
ਤਮੇਬਗਨਨਰਯਾਐ ਨੇਉਤਪਤਿ ਇਸਥਾਨ ਸਰਬ
ਗੀਐ ਅਰਕਾਲਤੇ ਅੰਗੀਉਤਪਤਿ ਹੋਤਹੈ ਅਰਬਯ
ਤਿਕਾਇਕਕਾਲਹੈ ਵਹੀਕਾਲ ਮੇਵਾ ਅੰਗੀਉ
ਉਤਪਤਿਕਾਲਕੀ ਸੁਰਜਤੇਹੈ ਅਰਬਯਾਹਜਾਕਾਣ
ਕੁਯਾ ਵਾਹੀਕਾਲ ਮੇਕਾਲਹੈ ਉਤਪਤਿਕੁਯਾ
ਨਮੇਖਨੇਤੁਕੀਹੈ ਅਰਬਯਾਹਜੇਲੇਖਨ ਮੇਖਜੇਘ
ਰਪਹਰੈਨ ਅਹਦਿਵਸ ਅਰਮਾਸ ਅਰਬਯਪ੍ਰਗ
ਕੇਜੇਹੈ ਦੁਆਦਸ ਮਾਸ ਤਾਕੇਦੈ ਕੁਰਾਗੈ ਮਧਯਸਟ

ੳ ਅ ਏ ਸ ਹ
ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ
ਚ ਛ ਜ ਝ ਞ
ਟ ਠ ਡ ਢ ਲ਼
ਤ ਥ ਦ ਧ ਨ
ਪ ਫ ਬ ਭ ਮ
ਯ ਰ ਲ ਵ ਤ

ਸ ਖ ਗ ਜ ਫ ਲ

ਕਾ ਕਿ ਕੀ ਕੁ
ਕੂ ਕੇ ਕੈ ਕੌ ਕ੍

ਪ੍ ਸ੍ ਤ੍ ਕ੍

੦ ੧ ੨ ੩ ੪

੫ ੬ ੭ ੮ ੯

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਆਗਮਨ
ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀਯ ਆਗਮਨ
Domestic Arrivals

ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਆਗਮਨ
ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਆਗਮਨ
Domestic Arrivals

ROSE GARDEN

ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ

ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ

OFFICE
MUNICIPAL CORPORATION CHANDIGARH

कार्यालय

नगर निगम चण्डीगढ़

ਸਫਤਰ

ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਗੁਜਰਾਤੀ ਦੇਸ਼

ਗੈਰਮੁਕਤ ਮੁਕਤ

ਕੁੰਦਰਿ

ਸਾਗ ਸੁਗੰਢਾ ਦਾ ਜਿੰਦੀ ਸਾਧਾ

A large, stylized red seal impression, likely a personal or studio seal, dominating the lower half of the page. The seal is composed of several bold, sweeping strokes in a cursive script. Below the main seal, there is a smaller, less distinct red mark.

Handwritten text in Devanagari script, likely a signature or name, written in black ink on aged paper. The text is partially obscured by a large, stylized orange-red mark.

ਪਾਠ ਤੇ

ਪ੍ਰਸੰਗ

ਸ਼ੀਵਾਂ ਦੀ

ਭਰਮਾਮ ਦਾਸ ਸਾਹਿਬਾਈ

ਪ੍ਰੀਤ ਨੜੀ

ਜਿਲਦ ੨੨]

ਜੁਲਾਈ ੧੯੫੬

[ਨੰ: ੭

ਗੋਲੀ ਚਲਾਣ ਵਿਚ ਚੁਸਤੀ	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ	੭
ਮੰਬੋਧਨ (ਕਵਿਤਾ)	ਵਾਲਟ ਵਿਟਮੈਨ	੯
ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਹੀਰ ਸਲੇਟੀ (ਕਹਾਣੀ)	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ	੧੧
ਕਾਗ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ (ਕਵਿਤਾ)	ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚੰਨ'	੨੪
ਵਰਖਾ ਪਿਛੋਂ ਨਿੰਬਲ (ਕਵਿਤਾ)	ਸੁਖਬੀਰ	੨੫
ਅਜ ਤੇਰਾ ਖਤ ਮਿਲਿਆ (ਕਵਿਤਾ)	ਸਤੋਖ ਸਿੰਘ 'ਧੀਰ'	੨੬
ਬਨਾਂ ਖੂਨੀ ਮੈਂ ਤਰਨੀ ਏਂ (ਕਵਿਤਾ)	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ	੨੭
ਦੱਬੀ ਅੱਗ (ਕਵਿਤਾ)	ਸਮੇਰ	੨੭

ਮੁਬਸੂਰਤ
 ਭਿਜਵਾਓ
 ਦੇ ਕਿਤੇ।
) ਫੀ
 ੧੮ ਇੰਚ
 ਸ ਪ੍ਰਬੰਧ

[ਅਤੇ ਪਿਛੋਂ]

ਨਿ

ਤੁਹਾਡੀ

ਸੁਨੇਹੁੜੇ
 ਲੰਮੀਆਂ ਵ
 ਕਾਵਿ ਸੁਨੇਹੇ

ਰੇਤ ਦਾ ਪਹਾ
 ਆਪਣੇ ਪਰਾ
 ਪਿਜਰ

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
ਰਚਿਤ

ਗੁਰਪੁਤਾ ਸਰਜ
(ਸੰਖਿਪਤ)

ਸੰਪਾਦਕ
ਡਾ ਜੈ ਭਗਵਾਨ ਗੋਇਲ

ਪਰਤਾਪ ਸਦਾ

ਗੁਰ ਕਾ

ਪਤਿ ਪਾਤਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਤਗ ਬਹਾਦਰ
(ਫਾਕੀ ਸਰੋਤ)

2512 092
329 14.5

ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਤਰਕਾਲਾਂ

ਪੁਸਤਕ ਨੇਕਮਰਾਗ

ਹੋਲੰਡ ਤੇ ਬਦਹਿਸਾਬ
ਗਮਨ

ਸੰਪਾਦਕ: ਸੁਰਮੀਤ ਪਾਤਰ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਕੇ. ਸੀ. ਬੀ. ਬਹਾਣੀ

ਆਗੇ-ਪਿੱਛੇ

ਬਿਰਾਜ

ਭਾਗਤ ਕ੍ਰਿਤਿਗਾਰ

ਪ੍ਰਭੂਕ੍ਰਿਤ ਕੋਰ
ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਦਾਗਾਂ ਦੇ ਖਾਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪੁਰ
ਅਸੀਸ ਵਿਸਰਾਨ

ਬੁਟਲਾ ਦੇ ਬਿਹਾਰੇ

ਸੰਤ ਦੇ ਬਾਅਦ

ਡੀ. ਜੈਕਸਨ

ਵਿਸਾਖ

ਬਾਹਿਰ ਬਿਰ ਰਾਮ

ਚੰਦਰੀਆ

ਰੱਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਡਾ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਲਮ

ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਤ. ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਮਰੱਥ

ਜਪ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਵਚਨ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾ

ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਚਿੰਤਨ

ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿੱਖੀ

ਡਾ. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨਿਰੰਕਾਰੀ

ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ

ਪੰਥਕ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਬਨਾਮ ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਬਾਰ

ਗੁਰਿ ਪਦਾਰਥ ਹਰਿ ਹੀ ਸੇਵਾ

ਡਾ. ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਸਰਮਾ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬੀਆਂ ਬੁਠਿਆਦਾ

ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ

PUL

ਪ੍ਰਵਚਨ ਮਨੁੱਖ

ਪ੍ਰੋ. ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ

ਧਰਮ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮੇਸ਼ਾਸ਼ਿ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ

ISBN 978-81-11-11111-1

ਰੱਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਡਾ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਲਮ

ਮਾਕੋਵਲਦੁਵੈਤਕਲਪਦਾਤੇਹਤਿਹੈ॥ ਅਗੇ
ਛਾਇਕਹੈ॥ ਮਹਾਗਾਇਕਕਰਮਹੈ॥ ਅਰੁਸੁਖਾਇ
ਕਾਹਲੈ॥ ਸੋਏਹਿਸਭਧਰਮਬੁਧਕਹੈ॥ ਸੋਏਹਧਰ
ਮਹੈ॥ ਤਾਤਕਾਲਫੁਰੋਹੋਏਕ੍ਰਪਮਾਥਿਕੋਸੰਸਤਕਾ
ਸੋਰਤਹੈ॥ ਅਰਬੁਏਹਜੋਏਹਗਾਵੈ॥ ਖਾਇਕਹੀ
ਕਾਕਾਹਲੈ॥ ਹਰਕੋਓਨਹੀ॥ ਤਾਤੇਇਨਗਾ

ਅੰਨਕੁਛੈ) ਅਰ ਅਵਰ ਬੇਦਕੀ ਸੁਤ ਮੇਥਗਨ ਭਯਾਏ) ਪਾਲਨਾਗ
ਸਕਾਰਕੇ ਜੋਧੇ ਸਿਧਾਨੇ ਅੰਨਕਾ ਸਗੀਰੈ) ਇਸ ਸਗੀਰ ਤੇ ਸਰਬ ਕਾ ਪਾਲ
ਕਰਤੈ) ਅਰਤਤ ਅੰਨਕਾ ਪ੍ਰਾਨੈ) ਅਰਤਤ ਪ੍ਰਾਨਕਾ ਮਨੈ) ਅਰਤਤ
ਮਨਕਾ ਬੁਧੈ) ਅਰਤਤ ਬੁਧਕਾ ਅੰਨਕੈ) ਜੋ ਕੇ ਉਪਾ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਤੇ ਜੋ
ਵਾਕੇ ਅੰਨਕੁਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ) ਅਰ ਅੰਨਕ ਪ੍ਰਾਨਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ) ਅਰ ਪ੍ਰਾਨ
ਸਮਨਕਾ ਅਰ ਬੁਧਕਾ ਅਰ ਅਤ ਅੰਨਕ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਨਿਸਚੈ ਅਤਮਕਾਗਿ ਅਨੰਤ ਅੰਨ ਜੇ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵ ਧਾਰੀ ਭਖਣ
ਰਤੇ ਹੈ) ਮਧ ਸਰਬ ਕੇ ਹੋਰਿ ਵਹੀ ਭਖਣ ਕਰੇ) ਅਰ ਜੋ ਕਾਗੀ
ਕੋ ਹੈ) ਅਰ ਅੰਨਕੇ ਜਗਨੀ) ਅਰ ਅੰਨ ਸਰਬ ਕੇ ਏਕਠ ਵਰਗਨਗਰੈ
ਜੋ ਕੇ ਉਜੀਵ ਧਾਰੀ ਹੈ) ਅੰਨਗੀ ਪ੍ਰਾਨ ਵਾਕੇ ਹੈ) ਅਰ ਸਰਬ ਤੇ ਸੋਧ ਅਰ
ਤਿਪ੍ਰਕਮੀ ਅੰਨਗੀ ਹੈ) ਅਰ ਵੈਦ ਸਰਬਕਾ ਅੰਨਗੀ ਹੈ) ਅਰ ਅਵਰ ਬੇਦਕੀ
ਤਮੇਥਗਨ ਭਯਾਏ) ਜੋ ਉਤਪਤਿ ਇਸ ਥਾਨ ਸਰਬ ਜੀਵ ਧਾਰੀ ਉਕਾ ਅੰਨ
ਗੀ ਹੈ) ਅਰ ਕਾਲ ਤੇ ਅੰਨ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੈ) ਅਰ ਬਯਾਹ ਸਰਬ ਅੰਨਕੀ ਉਤਪ
ਤਿਕਾ ਏਕ ਕਾਲ ਹੈ) ਵਹੀ ਕਾਲ ਮੇਵਾ ਅੰਨਕੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੈ) ਅਰ
ਉਤਪਤਿ ਕਾਲ ਕੀ ਸੁਰਜ ਤੇ ਹੈ) ਅਰ ਬਯਾਹ ਜਾ ਕਾਲ ਮੇ ਸੁਰਜ ਉਤਪਤਿ
ਭਯਾ) ਵਹੀ ਕਾਲ ਮੇ ਕਾਲ ਹੋਤੈ ਪਤਿ ਭਯਾ) ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਲ ਕਾ ਏਕ
ਨਮੇਥ ਨੇਤਰੁ ਕੀ ਹੈ) ਅਰ ਬਯਾਹ ਜੋ ਲੇਖਨ ਮੇਥ ਜੋਧਗੀ ਅਰ ਮਹੁਰਤ ਅ
ਰਪਹਰੈ ਨ ਅਰ ਦਿਵਸ ਅਰ ਮਾਸ ਅਰ ਬਰਖ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੈ) ਅਰ ਬਯਾਹ
ਕੇ ਜੋ ਹੈ ਦਾਦ ਸਮਾਸਤ ਕੇ ਦੈਭਾਗ ਹੈ) ਮਧ ਥਸਟ ਮਾਸ ਕੇ ਜੋ ਦਿਵਸ
ਹੋਤੈ ਇਹ ਦਿਸਾ ਮੇ ਹੋਤੈ) ਤੇ ਦਸਾ ਦਿਵਸ ਮਾਸ ਹੋਰ ਕੇ ਤੇ ਆਦਿ
ਰੋਝੇ ਦਸ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਅਖਾਨੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਜਨ ਕਾਲ ਹੈ) ਅਰ ਬਯਾਹ

ਸ ਅਵਰ ਜੋ ਦਿਵਸ ਦਿਖਣਾ ਇਨ੍ਹੀ ਤੇ) ਆਦਿ ਤੇ ਦਸ ਅਖਾਨੁ ਕੀ ੬੯
ਤੇ ਅਰੋਝੇ ਦਸ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਪੋਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤੇ ਜੀਤ ਕਾਲ ਹੈ) ਅਰ ਇਸ ਠਹ
ਨਤਾ ਸੁਰਜ ਅਗਨਿ ਸਾਕਾਰਿ ਅਗਨਿ ਛੋੜੇ ਕੀ ਤੇ ਕਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੈ) ਅ
ਰ ਇਨ੍ਹੀ ਇਸ ਠਹ ਨਤਾ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਤੇ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮਝ ਸਕੀ ਯਤਿ ਹੈ)
ਅਰ ਕਾਲ ਤੇ ਅਵਰ ਪਦਾਰਥ ਹੋ ਜੋ ਜੇ ਆਉਤੈ ਜੇ ਇਤ ਅਦਕ ਅ
ਵਰ ਕਾਲ ਹੋ ਸਮਝੀ ਯਤਿ ਹੈ) ਅਰ ਕੇ ਉਏ ਪਦਾਰਥ ਹੋ ਜੋ ਕਾਲ ਅ
ਧਕੇ ਆਪੀ ਸਮਝਾਵਤੈ) ਅਰ ਅਵਰ ਸੁਤ ਬੇਦਕੀ ਮੇਥਗਨ ਭ
ਯਾਏ) ਜੋ ਕਾਲ ਮਧ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਫਲ ਮਧ ਦਾਰਥ ਅਗਾਇਵੀ ਓਕੇ ਅ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ) ਜੋ ਮਧ ਸਰਬ ਕੇ ਅਵੇਸਕੀ ਯਾਏ ਤਾ ਤੇ ਕਾਲ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ
ਹੈ) ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਰਬ ਮੇ ਅਵੇਸ ਹੋ ਜੋ ਕੇ ਉਕਾਲ ਹੀ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ
ਕਾਰਿ ਅਭੁ ਆਸਕੇ) ਵਰ ਬਯਾਹ ਕੇ ਕਾਲ ਕੇ ਤੇ ਛੁਟਤੈ) ਅਰ ਸੰ
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਾਲ ਹੀ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੈ) ਅਰ ਕਾਲ ਹੀ ਮੇਥ ਛੁਟਤੈ)
ਅਰ ਕਾਲ ਹੀ ਮੇਲੀ ਨਹੀ ਤੇ) ਅਰ ਕਾਲ ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗਾਥ ਤ
ਹੋਤੈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ) ਬ੍ਰਹਮ ਦੋਰੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ) ਏਕ ਕਾਲ ਅਰ
ਏਕ ਅਕਾਲ ਜੋ ਕਛੁ ਸੁਰਜ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਤੇ ਧ੍ਰਿਸ਼ਮਥਾ ਸੋ ਅਕ
ਲਥਾ ਜੋ ਕਛੁ ਪਾਛੇ ਸੁਰਜ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕੇ ਵਰ ਕਾਲ ਹੈ) ਅਰ ਪ੍ਰਕਾ
ਲਕਾ ਸੰਪੂਰਨ ਬਰਖ ਹੈ) ਅਰ ਯਹੀ ਬਰਖ ਹੀ ਜੋ ਕਾਲ ਹੈ ਜੋ ਧੀ ਪਰਜ
ਪਤਿ ਹੈ) ਜਾ ਤੇ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਪਦਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮੀ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੈ)
ਅਰ ਵਾਹੁ ਮੇਥ ਛੁਟਤੈ) ਅਰ ਵਾਹੁ ਮੇਲੀ ਨਹੀ ਤੇ) ਇਸੀ ਤੇ ਸੰਪੂਰ
ਨ ਬਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰੀ ਅਤਿ ਹੈ) ਅਰ ਯਹ ਕਾਲ ਹੀ ਕਿਵਲ ਅੰਨ
ਨਹੀ ਹੈ) ਅਰ ਯਹ ਕਾਲ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਇਸ ਥਾਨ ਹੈ) ਅਰ ਅ

ਤੇਚਾਇਆਯੋਤੁਮਦੁਆਰਾਜਾਬਿਲਗਿਗੁਰਦਛਨਨਹੀਦੈਰੋਤਾਬਿਲਗੁਜ
 ਛੁਭੇਜਨੁਨਹੀਏਰੋਤਾਯਹਪਣੁਮਹਿਅਪਨੇਜੀਅਧਾਰਾਸਤਿਜਾਨੁਨਿਪ
 ਬਚਨੁਹਮਾਰਾਕਾਹਿਓਗਾਇਬਾਇਕਸੁਨਿਣੀਜੈਪ੍ਰਥਮੇਰੁਚਿਕਾਭਿਭੋਜ
 ਨੁਕੀਜੈਪ੍ਰਾਨੁਹੋਇਮਨੋਰਬੁਮਨੋਕੋਯੇਐਸੇਬਚਨਕਹੇਥਹਮਨੋਕੋ॥੨੭॥
 ਦੋਹਰਾ॥ ਰਾਜੇਸਚਵਬੁਝਾਇਕੈਕਾਹਿਓਬਿਤਾਂਤੁਬਖਾਨਿਸਦਾਭਾਰੁਕੰਚਨੁਦਿਜ
 ਹਿਅਬਹੀਦੀਜੈਆਨਿ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ॥ ਰਾਜੇਸਉਮੰਤ੍ਰੀਬਚਕਾਹਿਓਤੁਮਰੇ
 ਗ੍ਰਿਹਿਕੰਚਨੁਨਹੀਰਹਿਓਸਦਰਨੁਭਰੇਭੰਡਾਰਖਜਾਨਾਸੇਤੁਮਸਭਦੀਨੋਦਿਜ
 ਦਾਨਾਟੀਕਏਕਨਹੀਰੇਮਭੰਡਾਰਾਸਤਿਮਾਨੁਨਿਪਬਚਨੁਹਮਾਰਾਰਜਾਕਹੇਸ
 ਚਿਵਸੁਨਿਣੀਜੈਹਮਕੋਬੇਚਿਕਨਕੀਦਿਜਦੀਜੈਰਾਜਾਅਰੁਹਾਨੀਹਮਦੇ
 ਉਹਮਕੋਬੇਚਹੁਏਦੈਕੋਉਹਮੰਤ੍ਰੀਕਹੇਸੁਨੁਰਾਜਾਨਾਯਹਾਬਿਧਿਦੇਖੀਸੁਨੀ
 ਨਕਾਨਾ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਰਾਜਾਰਾਨੀਐਏਕਹਿਏਨਿਸਮਰਥਨਹੀਕੋਉਹਮੰਤ੍ਰ
 ਕਪਤਹਉਏਕੁਤੁਸੁਸਿਧਿਮਨੋਰਥਹੋਇ॥੩੦॥ ਚੌਪਈ॥ ਮਹਾਧਨਾਢਿਕੁਬੇ
 ਰਭੰਡਾਰੀਗਤਿਹਿਪਰਿਕਰਹੁਬੇਰਿਹਸਦਾਰੀਗਤਾਕੰਓਜੀਤਿਸਕਲਪਨੁਣੀਜੈ
 ਗਤਜਨਹਾਬਿਲਬਖਾਹੀਕ੍ਰਿਤਕੀਜੈਉਦਮੁਕੀਓਨਾਧਿਕੇਤਤਾਛਨਾਪਨਿਓ

ਰਾਇਕਾਛਨਾ) ਵਰਾਦਹਰਾ) ਫੁਲ
ਮੁਖਰਤੇਆਨਿਓਕਸਮਦੀਨੋਤ੍ਰਿਭਵ
ਅਨੰਕਉਹਾਰਿਤੁਅਸੇਨਾਰਦਕਹਿ
ਰਿਧਸੈਪਾਠਿਓਸ਼ਰਗਤਾਹੀਛਿ
ਪਾਤਿਯਬੋਯੋਆਨਿਦੁਆਰਿਤੁਅਰੇ
ਜਨਿਨਕਛੁਦਾਨੁਦੀਯੋਤਿਨਿਲਹਿਓ
ਨਾਪਾਪਾਤਿਕਾਰਿਏਵਹਿਯਭਣੀਬਾਸ
ਤਿਪਾਨਾ) ਵਰਾਦਹਰਾ) ਪਾਰਿਜ

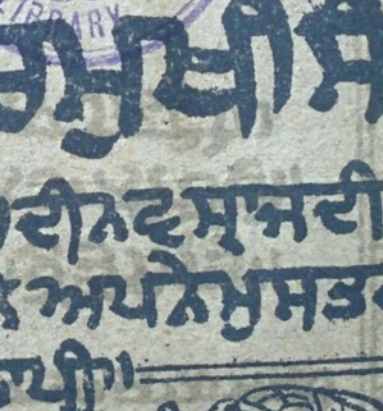
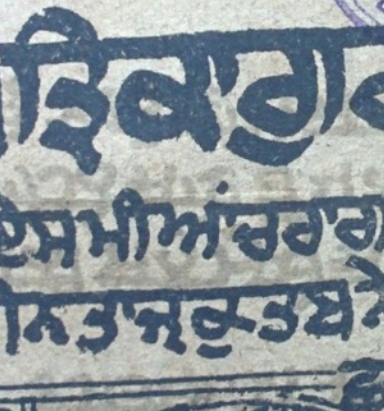
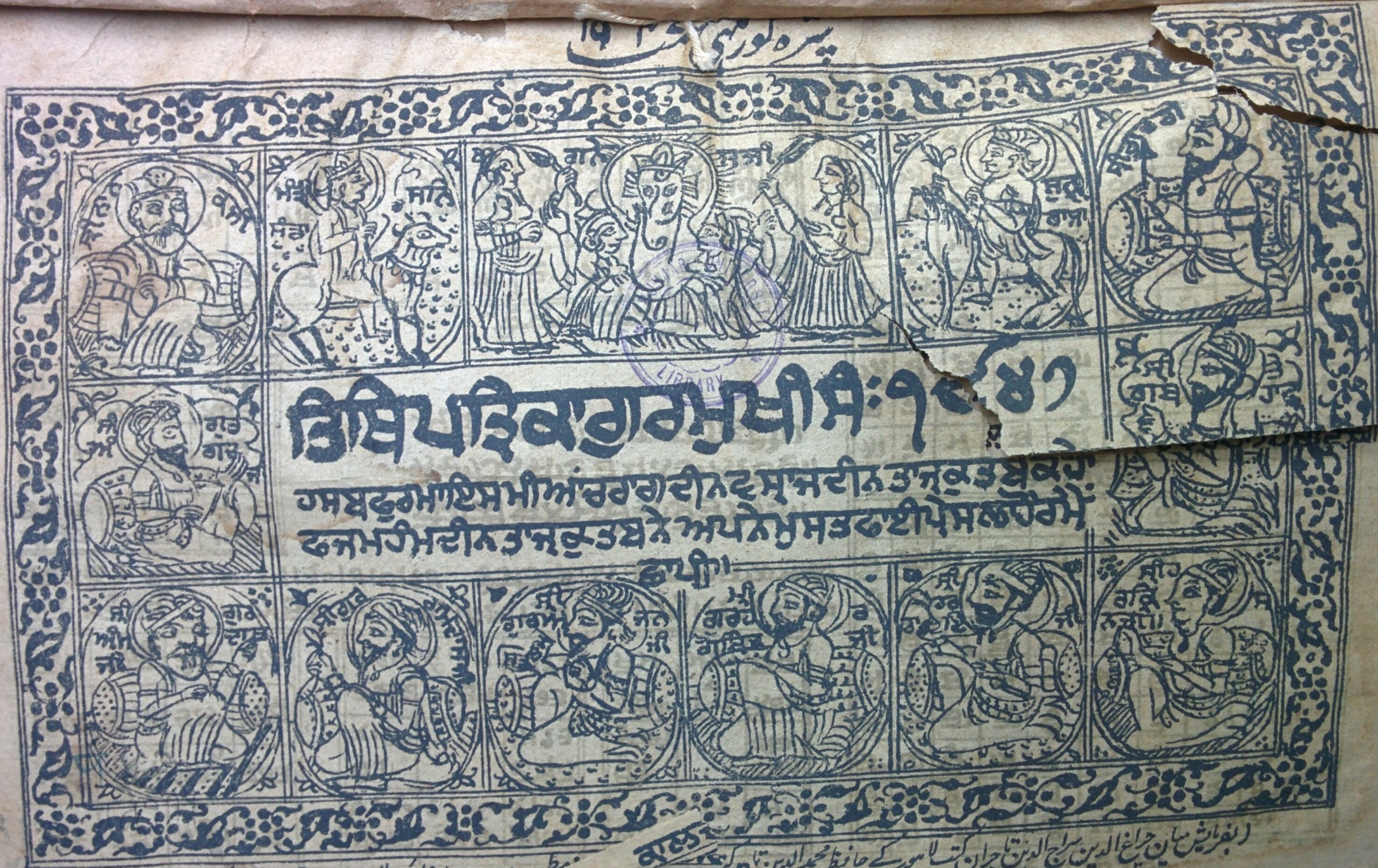
بھاگوں کی تائیں

ਗੀਤ ਗਵਤ

ਹਾਫਜ਼ ਮਿਮਦੀਨ ਪ੍ਰਾਈਟਰ ਯੰਤਰਾਲੇ ਮੁਸਤਫਾਈ
ਮਹਾਨ ਅਰਥਾਸ਼ੀਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਬੜੀ ਰੀਸ਼ਟ

سیرہ لوریہ

ਤਿਥਿ ਪਤਿਕਾਰ ਮੁਖੀ ਸਿ: ੧੮੪੭

ਹਸਬ ਫੁਰਮਾਇਸ ਮੀ ਅੰਚਰਾ ਗਈ ਨਵ ਸ੍ਰਾਜ ਦੀ ਨ ਤਜ ਕੁਤਬ ਕਰੇ
 ਫਜ ਮਹੀ ਮਦੀ ਨ ਤਜ ਕੁਤਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਸਤਫਾ ਟੀਪੇ ਸਲਹੀ ਰਮੇ
 ਫਾਪੀ।

مطبع مصطفائی لاہور میں چھپایا (بفراش میان چراغ الدین سراج الدین تاجران کتب لاہور کے حافظ محمد الدین تاجران)

ਅਰਥ	ਈਸਾਨ	ਪੁਰਖ	ਅਕਾਲ
੩।੧੧		ਸਾਨਿ	ਸੁ
ਦਖਨ	ਉਤ		ਦਖਨ
੫।੧੩	ਸੁਰਜ		ਵੀਰ
ਨੈਰਤ	ਦਾਇਵ	ਪਸੁਮ	ਨੈਰਤ
੪।੧੨	ਸੋਮ	ਮੰਗ	ਬੁਧ

ਸ।ਪਖ।ਰੇਵ।ਹਸੁ।ਸੁਵ।ਧਨੇਸ਼
 ਏਹਤਿਥਾ ਹੋਨ ਤੁਜਾਤਾ ਜਾਨਾ ਸੁਭਹੈ

ਨੀ ਸਨਮੁਖੇ ਜਾਏ ਤੋ ਮਿਤ੍ਰਾ।
 ਹਿਨੇ ਜਾਏ ਤੋ ਧਨਹਾਨੀ ਹੋਵੇ।
 ਅਤੇ ਵਾਂਞੇ ਜਾਨਾ ਹਛਾ ਹੋ।

129

ਦਿਸਾਮੇ ਜਾਨਾ ਤੋ ਭਫਨਾ।

ਅ	ਦ.	ਨੇ.	ਪ.	ਵ.	ਉ	ਈ
ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ	ਕੁੰਦਰ

ਐ	ਸੋ	ਮੰ	ਬ	ਵੀ	ਸੁ	ਸ.	ਰਘਟਾ
ਉ	ਚ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	੩।੪੫
ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	੭।੩੦
ਸਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	੧੧।੧੫
ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	੧੫
ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	੧੮।੪੫
ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	੨੨।੩੦
ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	੨੬।੧੫
ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	੩੦

ਰਘਟਕਾ ਰਾਤ੍ਰਕਾ

ਐ	ਸੋ	ਮੰ	ਬ	ਵੀ	ਸੁ	ਸ.	ਘਟੀਆ
ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	੩।੪੫
ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	੭।੩੦
ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	੧੧।੧੫
ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	੧੫
ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	੧੮।੪੫
ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਕ	ਰੇ	੨੨।੩੦
ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	ਸੁ	ਚ	ਕ	੨੬।੧੫
ਸੁ	ਚ	ਕ	ਉ	ਅੰ	ਰੇ	ਲਾ	੩੦

ਜਾਤ ਕੋ ਅਥਵਾ ਔਰਕਾਮਕੋ ਮਹਰਾਜਾ ਜਨਮ ਤੋ ਰਾਖ

ਸੱਜਨ ਜੀ ! ਇਹ ਸੁਰਮਾਂ ਕੋਈ ਮਮੂਲੀ ਸੁਰਮਿਆਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸੁਰਮਾਂ ਸਿਰਫ ੨, ੩ ਸਲਾਈਆਂ ਰੋਜ਼ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਧੁੰਦ, ਜਾਲਾ, ਮੋਤੀਆ ਬਿੰਦ, ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਟ ਦਿਸ਼ਨਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਅਤੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸੁਰਮੇ ਵਿਚ ਖਾਸਕਰਕੇ ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤਨ ਦੇ ਨਾਲ ਝਟ ਹੀ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਤਰੀਫ਼ ਕਰਨੀ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ । ਇਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸੁਰਮਾਂ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ ਹੀ ਅਪਨਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸ

ਪਤਾ ਹਰਦਮ ਕੰਠ ਕਰ ਛੱਡੋ—ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਭੋਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲੇ ਦੁਧ ਨਾਲ ਖਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਆਪਨੂੰ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਆਪ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰੀ । ਆਪਦਾ ਸਰੀਰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਲੱਠ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਗੋਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਰ ਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜਲਾਂ ਪੈਣ ਨੂੰ, ਬਹੁਤ ਚਲਨ ਨਾਲ ਥਕ ਜਾਣਾ, ਸੌਣ ਨਾਲ ਘਟ ਨੀਂਦ ਔਣੀ, ਦਮ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਦਿਮਾਗ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਲ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਸ਼ੀਰਨੂੰ ਇਸਤਰਾਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਨੇ ਜਵਾਨਤੋਂ ਵੀ ਵਧਮੁਲ ੨) ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਖੀਚਾਰ ਤੋਂ ੫)

ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੌਬਤ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਅ. ਰਾਮ ਨਾਂ ਆਵੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀ ਕੀਮਤ ਮੌੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀਮਤ ੪)

ਸਭਤ ਸਸਤੀਆਂ ਠੀਕ ਵਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ

(੨੧)

ਘੜੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

ਆਪਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਔਖ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਾਂ ਨੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਬੜੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਵਲੈਤੋਂ ਘੜੀਆਂ ਮੰਗਾਕੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਵੇਚਨ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ ਰਖੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਚੰਗੀਆਂ ਤੇ ਠੀਕ ਵਕਤ ਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੱਥੋਂ ਹਥੀ ਵਿਕਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜਗਾ ਤੇ ਇਕਵੇਰ ਘੜੀ

ਗਈ ਉਸ ਥੋਂ ਮਗਰੋਂ ਉਥੋਂ ਹੋਰ ਕਈ ਦਰਜਨਾਂ ਦੇ ਆਡਰ ਆਏ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਘੜੀਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਕ ਉਲਾਂਭਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਵਕੀਲ ਵਾਰ ਅਰਥਾਤ ਅੱਠਰੋਜਾ ਚਾਬੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ

ਅਸਲੀ ਰਾਸਕੋਪ ਸਿਸਟਮ ਵਾਰ ਪੇਟੰਟ ਜੇਬੀਘੜੀ

ਸਜਨੋਂ! ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਸੁਖ ਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਨੂੰ

ਇਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁਣ ਮਿਸਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾ ਲਖ ਗਭਰੂ ਏਸ ਨਹਿਰ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਵਿਚ ਮਰ ਗਏ, ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ, ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਇਹ ਨਹਿਰ ਵਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ— ਇਹਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਏਥੋਂ ਲਗ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਐਡੀ ਵਡੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਸਾਂ ੫੦) ਰੁਪਏ ਵਾਧਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ, ਪਰ ਮਿਸਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮਦਨ ਏਸ ਨਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨਾਲ ੨੫) ਰੁਪਏ ਵਧ ਜਾਏਗੀ।

ਅਗੇ ਨਿਰਾ ਏਨਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੁਟ ਨਹੀਂ ਸਨ ਖੜਦੇ, ਅਨ-ਕਿਆਸੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਸਨ, ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਖਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਸਰੀ ਅਮਲਾ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕੁਆਟਰਾਂ ਵਿਚ ਝਟ ਟਪਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਏਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁਏਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਪਣਾ ਅਮੁਕ ਰਸੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦ ਲੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਮਿਸਰ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਮਿਸਰ ਨੇ ਏਸ ਦਲੇਰ-ਕਦਮੀ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਹਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਵਧਾਇਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਤੋਂ ਇਕ ਮਹਾਂ ਮੂਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਚੁਕਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉਚੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਅਗ ਬਗੋਲਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। 'ਸੁਤੰਤਰ ਦੁਨੀਆਂ' ਦੇ ਇਖਲਾਕ ਦਾ ਬਨਾਵਟੀ ਸਲੀਕਾ ਵੀ ਭੁਲ ਗਏ ਹਨ। ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੇ ਹਵਾਈ ਬੇੜੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ, ਉਡਾਰੂ ਫੌਜਾਂ ਸਰਹਦ ਉਤੇ ਜਾ ਅਪੜੀਆਂ। ਨਾਸਰ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਪਿਆਸ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ ਸਿਰ-ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਪਈ।

ਬੜਾ ਸ਼ੌਰ ਸੁਣਿਆਂ ਕਰਦੇ ਸਾਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਨਾਲ 'ਸੁਤੰਤਰ ਦੁਨੀਆਂ' ਦੀ ਵਡਾ ਦਾ, ਬੜੇ ਸ਼ੰਕੇ ਸਨ 'ਰੂਸੀ ਰਿੱਫ਼' ਦੇ ਕੋਲ ਕਰਾਰਾਂ ਉਤੇ, ਬੜਾ ਡਰ ਖਿਲਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ 'ਰੂਸੀ ਰਿੱਫ਼' ਦੀਆਂ ਜੰਗੀ

ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ। ਪਰ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਪਛਮੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਤਕ ਭਿਣਖ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਤੀਜੇ ਮੈਂਬਰ ਉਤੇ ਫੌਜੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧਮਕੀ ਵੀ ਸੁਟ ਦਿਤੀ। 'ਨਾਸਰ' ਨੇ ਧਾੜਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ।' ਐਲਾਨੀਆ ਨਾਸਰ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਮੰਗ ਮੂੰਹ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਨਾਸਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਘੜ ਕੇ ਮਿਸਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਘੜੀ ਗਈ।

ਨਾਸਰ ਦੇ ਜਿਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਡਾਕਾ ਤੇ ਧਾੜਾ ਈਡਨ ਤੇ ਪੀਨੇ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ? ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ ਮਿਸਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਇਹਨੂੰ ਚਲਾਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਨਾਮ ਸੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। ੧੯੬੬ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮਿਸਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਓਦੋਂ ਕਿਸੇ ਹਿਸੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਇਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹਰਜਾਨਾ ਭਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਮਿਸਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਂਗਲੋ-ਫਰੇਂਚ-ਅਮਰੀਕਨ ਰਵੱਈਏ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀ ਨਹਿਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਇਹਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਵਿਹਾਰ ਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਮੀ ਬਣਾ ਦਾ ਹਕ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ, ਇੰਗਲਿਸ਼ਤਾਨ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰੀ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਏਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ਤਾਨ ਨੇ ਡਾਕਾ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਬਾਨੂਣ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ੨੨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੁਲਾਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹਿਰ ਸੁਏਜ਼ ਦਾ ਪੂਰੀ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਧਾਰਨ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵੀ ਇਹ ਵੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦ ਮੁਖ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਦੀਵੀ ਮੁਦਾਖਲਤ ਪਰਵਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

੧੯੬੬ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹਿਰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸਤਰ ਲਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਅਠ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹੋ ਨਹਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰਨ ਫ਼ਤਹ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਦਿਸ ਪਈ, ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਚਾਲਾਂ ਖੇਡ ਕੇ ਸੁਏਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਿਸਰੀ ਹਿਸੇ ਚਾਲੀ ਲਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖ਼ਰੀਦ ਲਏ। ਅਜ ਤਕ ਕਈ ਚਾਲੀ ਲਖ ਪੌਂਡ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ੧੯੨੬-੨੭ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੀ ੨੧ ਲਖ ਪੌਂਡ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਹਿਸੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਮਿਲਿਆ; ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਗੇ ਸਰਮਾਏ ਨਾਲੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ!

ਨਹਿਰ ਉਤੇ ਕੁਲ ਸ਼ਰਚ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸਤਰ ਲਖ ਪੌਂਡ ਆਇਆ ਸੀ। ਏਸ ਰਕਮ ਦਾ ਪੰਜ ਗੁਣਾਂ ਮਿਸਰ ਸਰਕਾਰ ਏਸ ਵੇਲੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਦੇਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਮਿਸਰ ਸਰਕਾਰ ਉਡੀਕ ਲਏ ਤਾਂ ਇਕ ਪੌਂਡ ਵੀ ਦੇਣਾ ਨਾ ਪਵੇ। ਪਰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਲੋਕ ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਕਿਥੇ, ਇਕ ਵਰ੍ਹਾ ਵੀ ਹੋਰ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਮੂੰਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਵੇਖਣਾ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਕਦਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਏਨਾ ਰੁਪਈਆ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕਮਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸਵਾਨ ਡੈਮ ਬਣਾਨ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਨਿਗੂਣੀ ਜਹੀ ਮਦਦ ਉਹਨਾਂ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਮੰਨੀ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਏਸ ਲਈ ਉਹ ਦੇਣੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਰ ਰੂਸ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਧਾਣ ਦੀ 'ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ' ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਣਖੀ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੰਦਾ ਲਗਣੇਂ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਤੇਰਾਂ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਮਿਸਰ ਦੇ ਲੰਡਨ ਤੇ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਏਸ ਨਹਿਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰੀਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਏਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ

ਸਰਮਾਇਆ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਸਿਰਫ਼ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੈ। ਏਨੀ ਲੁਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਕੁਝ ਨਿਗੂਣੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਸਵਾਨ ਡੈਮ ਲਈ ਦੇਣੀ ਰੋਕ ਲਈ ਹੈ। ਮਿਸਰ ਦਾ ਪੋਣਿਓਂ ਵਧ ਇਲਾਕਾ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਲਹਿਲਹਾਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵਟਾਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਮਿਸਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੀਲ ਦਰਿਆ ਉਤੇ ਸਾਡੇ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਡਾ ਅਸਵਾਨ ਡੈਮ ਬਣਾਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਵਾਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਹਥ ਵਧਾ ਕੇ ਫੇਰ ਇੰਜ ਪਿਛੇ ਖਿਚਣ ਨਾਲ ਮਿਸਰ ਦਾ ਕਾਲਜਾ ਬਲ ਉਠਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਹ ਡੈਮ ਉਸਾਰਨਗੇ, ਜਿਹੜਾ ਮਿਸਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏਸ ਨਹਿਰ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਹਥੀਂ ਅਰੰਭ ਹੋਣਾ ਨੌਆਬਾਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਲਾੜੇ ਦਾ ਜੰਵੇਂ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸੀ; ਤੇ ਇਹਦਾ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਲਾਂ ਦੀ ਠੁਕਾਈ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਛੱਟੇ ਸਾਰੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਤਸੱਲੀ ਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਇਕ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ੧੬ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮਿਸਰ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਾਥ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ।

ਹਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਕ-ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, "ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ, ਭਈ ਮਿਸਰ ਨੇ ਫਰੰਗੀ ਬਘਿਆੜ ਦੇ ਗਲ ਟੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਉਹਦੀਆਂ ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਵੀ ਪੁਟ ਲਈਆਂ ਨੇ!" ਏਸ਼ੀਆ ਅਫਰੀਕਾ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ-ਦਰਿਆ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰ ਉਛਲੇ ਹਨ।

ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਘਿਆੜ ਬੁਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰਿੰਗੜੀ ਪਈ, ਨਵੇਂ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਓਸ ਪਾਸਿਆਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਮਿਸਰ ਹੀ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ, ੧੯੫੬ ਉਹਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ੧੯੬੬ ਹੀ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ

ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸੇ ਗਲ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ
ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਕ ਆਤਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ
ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਕਾਟ ਦੇ ਅਸਲ ਸਬੰਧ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ

Henceforth they would no longer be individual Sikhs, but one
mystical body, the Khalsa God's chosen-in which would reside the
soul that had been in Nanak and in all the Gurus. No image could
be made of the invisible God, but. He would be in the Khalsa.

ਅਰਥਾਤ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਸਵਾਦੀ
ਸੰਸਥਾ, ਖਾਲਸਾ ਹੋਣਗੇ- - ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਆਤਮਾ ਮੌਜੂਦ
ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਵਿਖਾਈ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਸਕਦਾ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇਗਾ। "

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਥਾਪੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ
ਹੋਵਾਂਗਾ। (Wherever five (Panch) of the Khalsa meet, there will
be my spirit with them).

'ਖਾਲਸਾ ਤਾਂ ਭਾਵ ਖਾਲਸਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਭਾਵ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਚਾਲਚਲਣ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਖਾਲਸਾ
ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ible God, but. He would

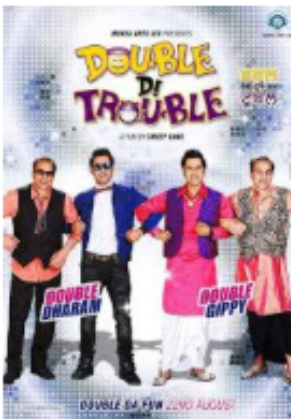
ਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਖ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪਿਅਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਵਿਚ ਸੀ। ਵਿਖਾਏ

ਸਕਦਾ ਪਰਿਤੁਭ ਖਾ ਲਸੇ ਕਿ

TIPS FILMS

AMBAR SARIYA

DIRECTED BY
MANDEEP KUMAR

TIPS FILMS

ਮਾਓਹੋਮੀ

DIRECTED BY
MANDEEP KUMAR

IN CINEMAS
25th
MARCH

STORY - SCREENPLAY DHEERAJ RATTAN MUSIC JATINDER SHAN COP ANSHUL CHOBEY EDITOR MANISH MOORE
TIPS MUSIC TIPS FILMS TIPS MUSIC TIPS FILMS

ਦਾਗਾ DARRA

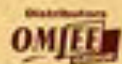
DIRECTED BY PARVEEN KUMAR
PRODUCED BY DALVINDER GURAYA

RELEASING WORLDWIDE 2ND SEPTEMBER

STORY BALDEV SARAKNAMA   SCREENPLAY/DIALOGUES PARVEEN KUMAR
MUSIC KULJIT SINGH   LYRICS HAPPY RAIKOTI, SAHIB SABHI   LINE PRODUCER LIVE FOLK STUDIO
D.O.P AKRAM SHEIKH   POSTER DESIGN THIRSTY FISH

GURAYA FILMS ENTERPRISES PVT. LTD.
PRESENTS

OHRI PRODUCTIONS & INFANTRY PICTURES PRESENTS

ਜਿੰਦੂਆ JINDUA

DIRECTED BY NAVANIAT SINGH

LEO HAWK

17TH MARCH 2017

PRODUCED BY VIVEK OHRI / GS DHILLON / HARSIMRAN DHILLON

CO-PRODUCER BUTA REHILL & DHEERAJ RATTAN STORY & SCREENPLAY DHEERAJ RATTAN D.O.P. HARMEET SINGH MUSIC JAIDEV KUMAR & ARJUNA HARJAI
LYRICS KUMAR, BABU SINGH MAAN, DR DEVINDER KAFIR & IKKA DIALOGUE BALRAJ SYAL & AMARJIT SINGH EDITOR MANISH MORE
CHOREOGRAPHER MEHUL GADANI PUBLICITY STILLS HARJEET SINGH PUBLICITY DESIGN LEO HAWK

TÖLTÖTT KÁPOSZTA NAGYON JÓ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲੱਸੀ ਪਨੀਰ

oggi riso, patate & cozze

ਮਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰੋ ਦਾ ਸਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਪਕਵਾਨ ਹਨ

Queijo São Jorge

«Raclettekäse» stammt aus den Seitentälern

ਖੁਰਾਕ ਏਡੀਕਟਿਵ ਅਤੇ ਚਟਨੀ

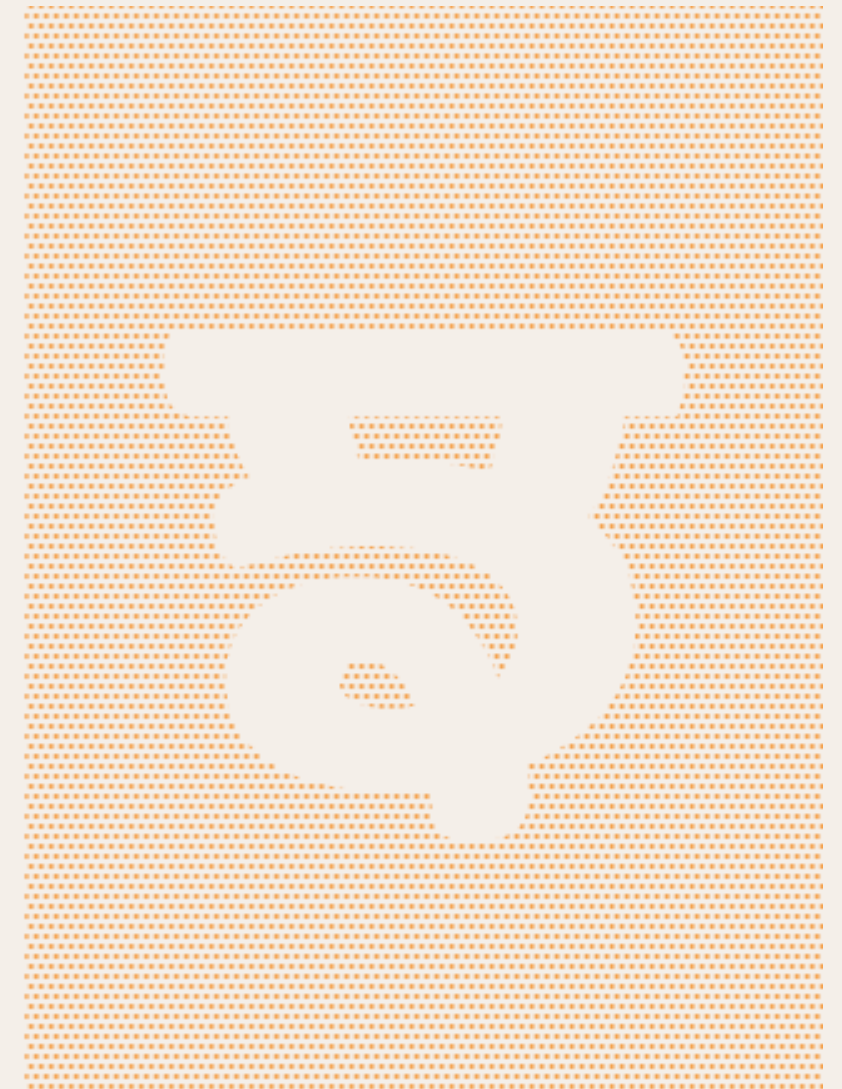
Czy możesz mi polecić dobrą restaurację?

Langar by
Typeland

ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਓ
ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏ
ਨਮਸਕਾਰ
ਆਲੂ ਦਾ ਪਰੋਠਾ | ਛੋਲੇ ਭਟੂਰੇ | ਲੱਸੀ

Baloo Paaji by Ek Type

ਅਭਛਧਓਢਘ੍ਰੀਝਖਲੰ
ਫਥ੍ਰਸ਼ਨੂੜਾਂਯੈਗ
ਓਬਚਦਦਡਗਹਜਿਕਲਮ
ਨੋਪਤਰਸਟੁਵਾਟੇਜ
੧੨੩੪੫੬੭੮੯੦

548,159,652

ਕਾਫੀ ਉਂ

ਰਯਪਨਲ

ਅਕਫਘ

152,000,000

ਤਫਦ । ਖਗਘਕਚ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ (Punjabi Language)

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਯਹ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦਯਗਨੀ ਪਰਵਾਰ ਵਚਿੰ ਹਿੰਦਯੂਰਪੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਯਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਧਾਰਮਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਸਿ ਵਚਿੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯਹ ਦੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਉਘੇ ਭੰਗੜਾ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਚਿੰ ਯਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹੈ।

ਯਸ ਤੋਂ ਬਨਿੰ ਸਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਸਿ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਵਿੰ ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖਤਿੰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਥਨੋਲੋਗ 2005 (ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯੱਕ ਵਸਿਵਗਿਆਨਕੋਸ) ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ 8.8 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਜਸਿ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਚਿੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਸਵੀਂ ਬੋਲੀ ਹੈ। 2008 ਵਚਿੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਚਿੰ 76,334,300 ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 2001 ਵਚਿੰ ਭਾਰਤੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਚਿੰ 29,102,477 ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਯਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ- ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ। ਲਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਹਾੜੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਿਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਸੁਰਵਗਿਆਨ ਕਰਕੇ ਅਜੋਕੀ ਹਿੰਦਯੂਰਪੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵਚਿੰ ਸਭ ਤੋਂ

ਵੱਖਰੀ ਬੋਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਝੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਉਪਬੋਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਹ ਉਪਬੋਲੀ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਝਾ ਖਤਿੰ ਵਚਿੰ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਸਿ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਜੋਕੇ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਚਿੰ ਹੈ। ਯਸ ਉਪਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਤਿਬਾਂ ਲਖਿਣ ਵਚਿੰ ਹੁੰਦੀ।

It is the native language of the Punjabi people who inhabit the historical Punjab region of Pakistan and India. It is the only tonal language among the Indo-Aryan languages. Punjabi is the most widely spoken language in Pakistan and the 11th most widely spoken in India and the 3rd-most natively spoken language in Indian Subcontinent. Punjabi is the fourth most spoken language in England and Wales and third most spoken in Canada.

ਯਹ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਜਵਿੰ ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਮਿਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਲਿੀ ਆਦਿ ਵਚਿੰ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਲਿੀ ਵਚਿੰ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਹੈ।

ਅਤਿਥਿ ਗੁਰਮੁਖੀ

Atithi Gurmukhi

Atithi Gurmukhi by Jon Pinhorn

ਜੁਗਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਏ.ਸੀ. ਕਾਰ

ਜੁਗਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਏ.ਸੀ. ਕਾਰ ।

ਜੁਗਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਏ.ਸੀ. ਕਾਰ।

ਜੁਗਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਏਸੀ ਕਾਰ।

Essence

Finesse

Parameters

A semi-casual friendly typeface with a rhythm of handwriting to be used for display as well as body text for contemporary works.

Parameters

A **semi-casual friendly** typeface with a rhythm of **handwriting** to be used for **display** as well as **body text** for **contemporary** works.

ਓ ਅ ਏ ਸ ਾ ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ
 ਚ ਛ ਜ ਝ ਵ ਟ ਠ ਡ ਢ ਲ
 ਤ ਥ ਦ ਧ ਨ ਪ ਫ ਬ ਭ ਮ
 ਯ ਰ ਲ ਵ ਰ ਸ ਖ ਗ ਜ ਫ
 ਤਿ ਤੀ ਤੁ ਤੂ ਤੇ ਤੈ ਤੇ ਤੇ ਤੰ ਤੰ

abcdefghijk
 lmnopqrstuv

ਮ.ਓ

- Aera - — Uura —

“

⌘ ||||

⌘ ⌘

⌘ 0

⌘ 0

ਅ | ਾ | ਆ ਜ ਘ

ਕ ਛ ਕ਼ ਝ ਞ

ਏ ਤ ਲ਼ ਲ ਘ

ਫ਼ ਗ ਖ਼ ਵ ਥ

ਅ ਕ ਲ ਪ ਤ ਰ ਹ
ੲ ਸ੍ਵ ਅ ਤ ਰ ਓ
ਯੁ ਭ ਝ ਟ ਤਿ ਦਿ

ੳ ਆ ਏ ਸ ਜ

ੲ ਆ ਗ ਆ ਏ

ੳ ਆ ਏ ਸ ਜ

ੳ ਆ ਏ ਸ ਜ

ੴ ਆ ਏ ਸ
ਤ ਲ ਭ ਮ
ਫ਼ ਤਿ ਬ ਦ ਦ
ਲ ਰ ਝ ਝ

a a a a
a a a a
a a a a
a a a a

W W W
W W W
W W W
W W W

ce ਬਚ

ਕਰ ਫ

ੜ ਜ cascade
ਉਣਤਾ ਪੰਜਾਬ

.9.

ak

m
cm

238
947

ca ਬ ਸ ਕੁੰ m C

99

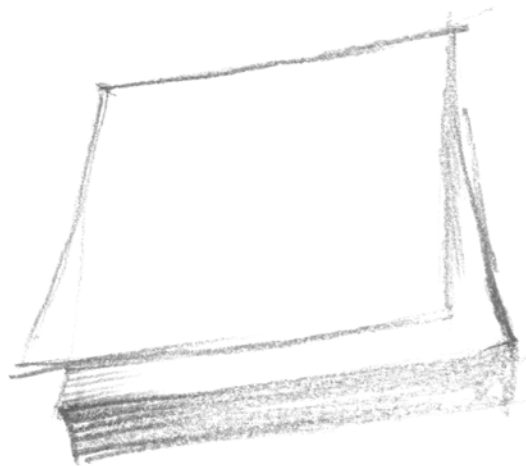
n
n

dd cnoef ਅਮੀਤ C

an ਅਸ ਕ ਏ

ੴ eopy

h eos
s

h

ੲ

ੲ
ੲ

ਅਗਤਬਦ

ਅਕਗਓਟਫਤਦਨਪਮਵਓ

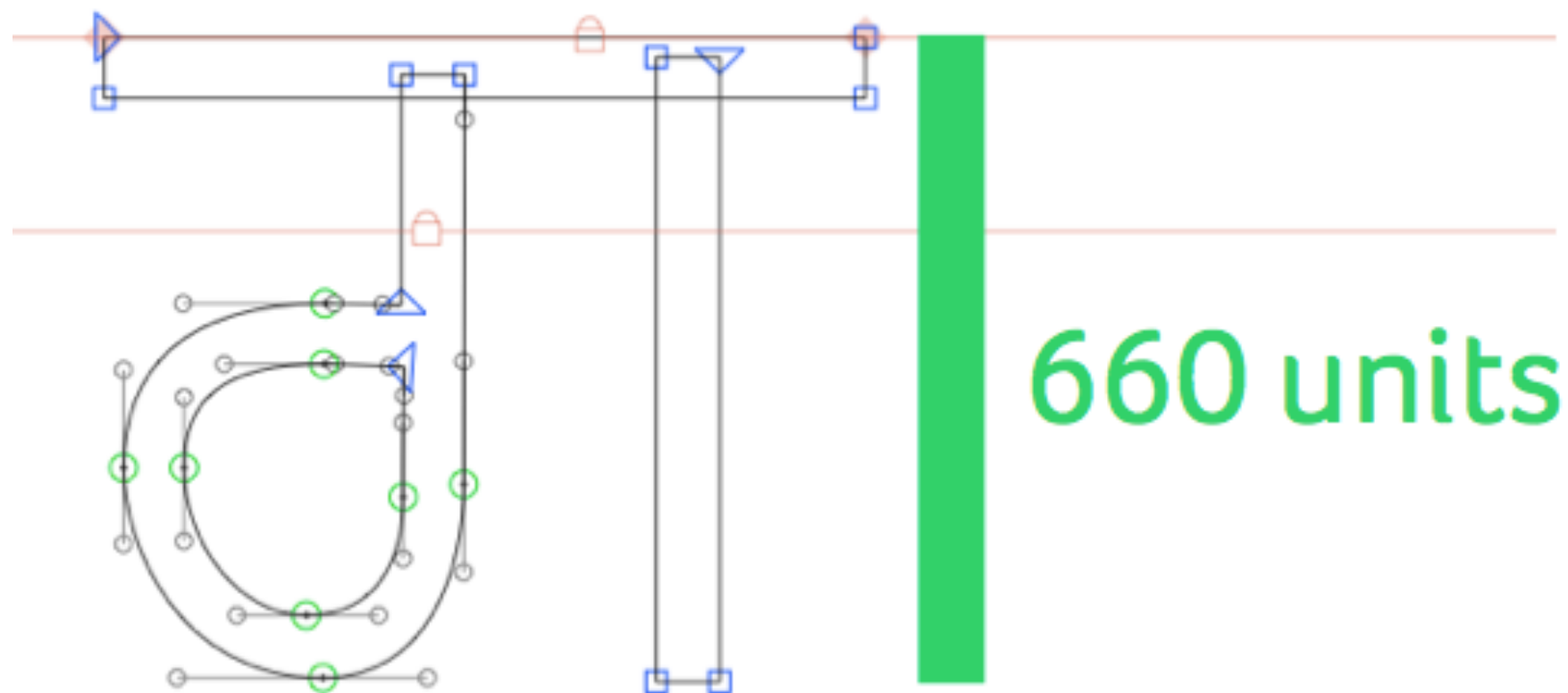

ਅਮਾਓਗਟਕਡਤਬਰਹਈ

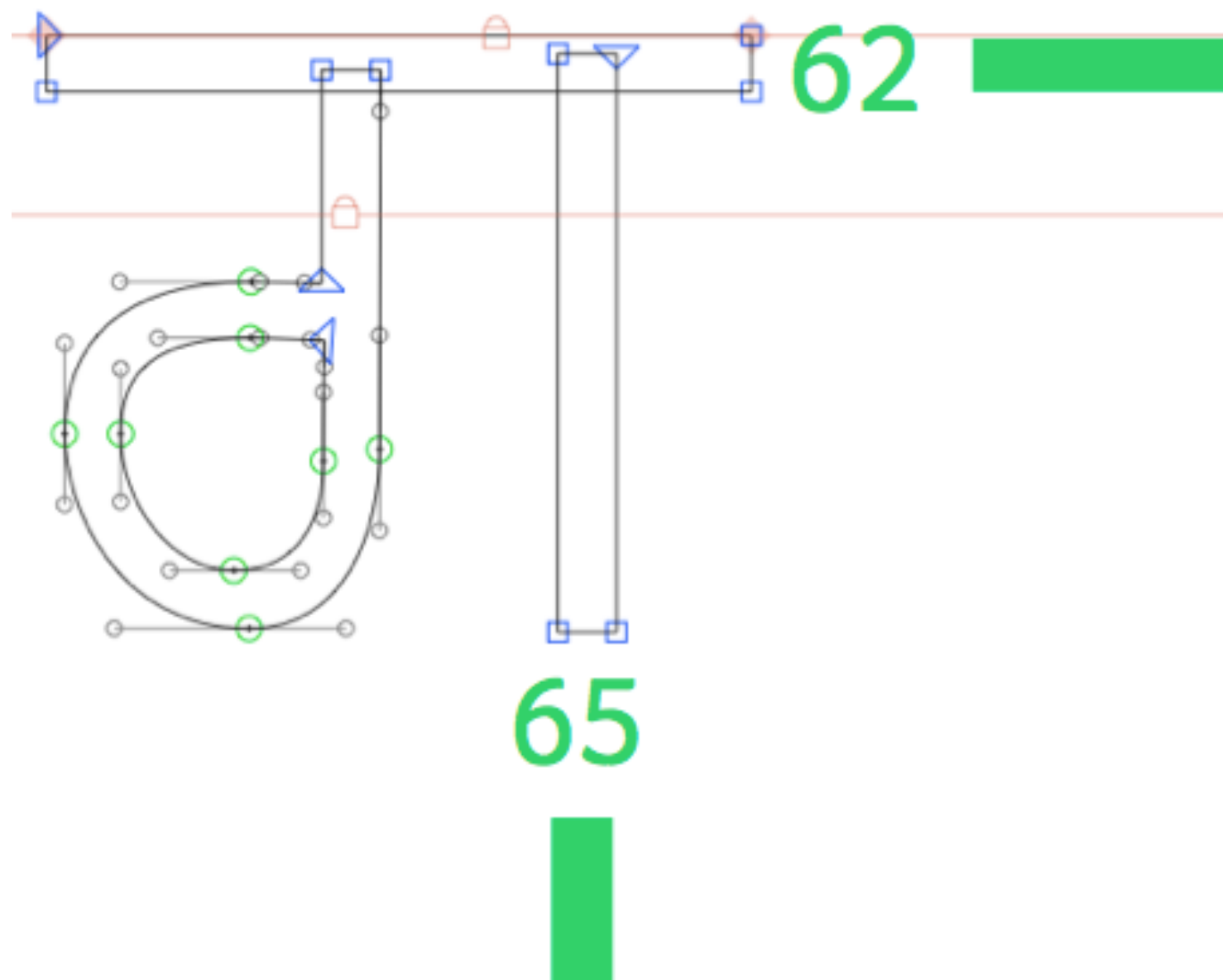
Hope ਓਗਟਕ pope oppo

ਓਗਟਕ pope ਰਹਈ

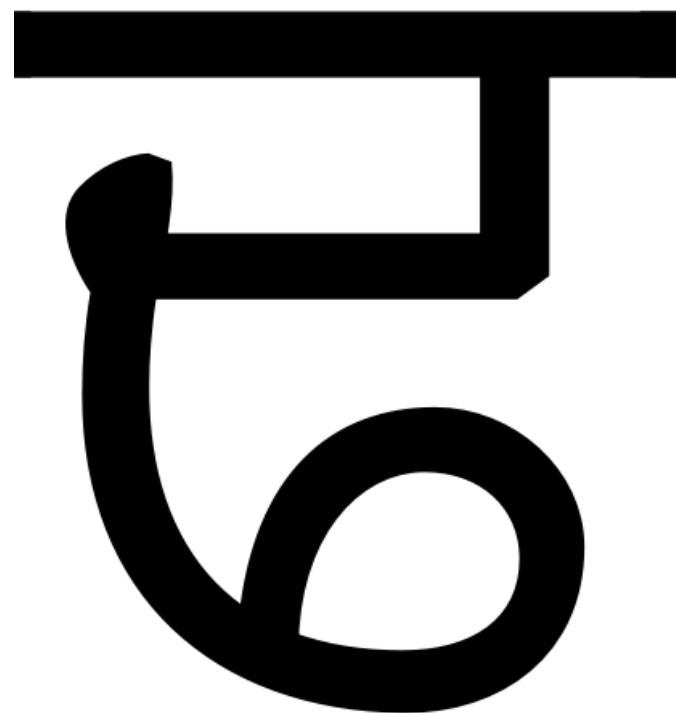
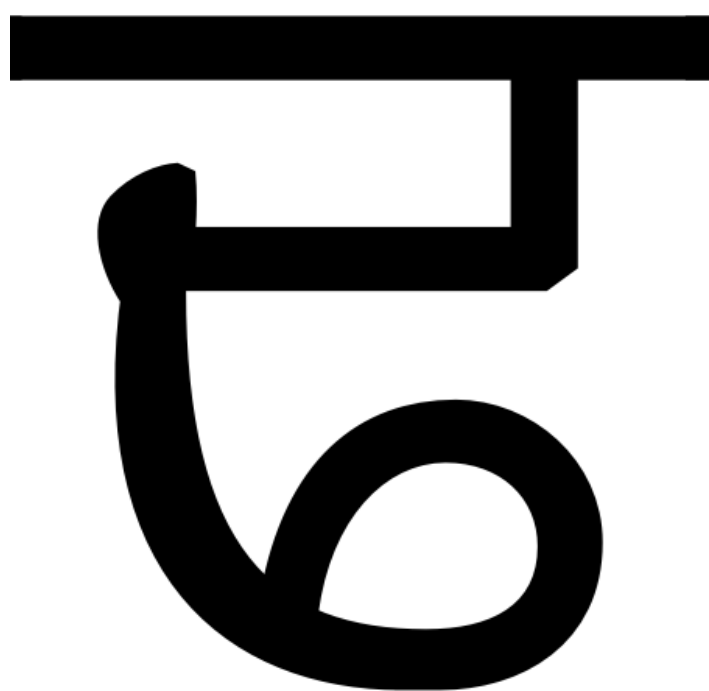

ਏ ਭ ਜ ਚ Hello

ਕ ਘ ਙ ਸ ਮ ਭ ਲ

ਲ ਪ ਹ ਝ ਞ ਵ ਖ

ਹੋਤਾ ਹੋਤਾ ਤਿਸ

ਅਸਰ ਕਿਸਮਤ

ੳ ੳ

ੳ ੳ ੳ

ਅ ਅ ਅ ੳ ੳ ਅ

ੳੳੳੳੳੳੳੳੳ ਅਮਰ ੳ ੳ

ੳੳੳੳੳੳੳੳ ੳ ੳੳੳ

ੳ Happy ੳ handgloves

ਅ ਅ ਓ ਏ ਅ ਇ

ਕ ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ ਠ

ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ

ਕ ਕ ਕ ਕ ਦ ਦ ਦ ਦ

ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ

ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ ਕ

ਕ

ਅਕਗਰਟਫਤਦਨਪਮਵਰਿ

ਅਕਗਾਓਟਫਤਦਨਪਮਵਓ

ਅਕਗਾਓਟਫਤਦਨਪਮਵਓ

ਸੁਗਣੀ ਚੜਦੀ

643

913

0

-186

-234

ੳ ਅ ਏ ਸ ਹ

ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ

ਚ ਛ ਜ ਝ ਞ

ਟ ਠ ਡ ਢ ਟ

ਤ ਥ ਦ ਧ ਨ

ਪ ਫ ਬ ਭ ਮ

ਅ ਰ ਲ ਵ ਤ

ਕਿ ਕੀ

ਕੇ ਕੈ ਕੇ ਕੈ

ਕੰ ਕੱ ਕੁੰ ਕੁੰ

ਕੁ

ਕੁ

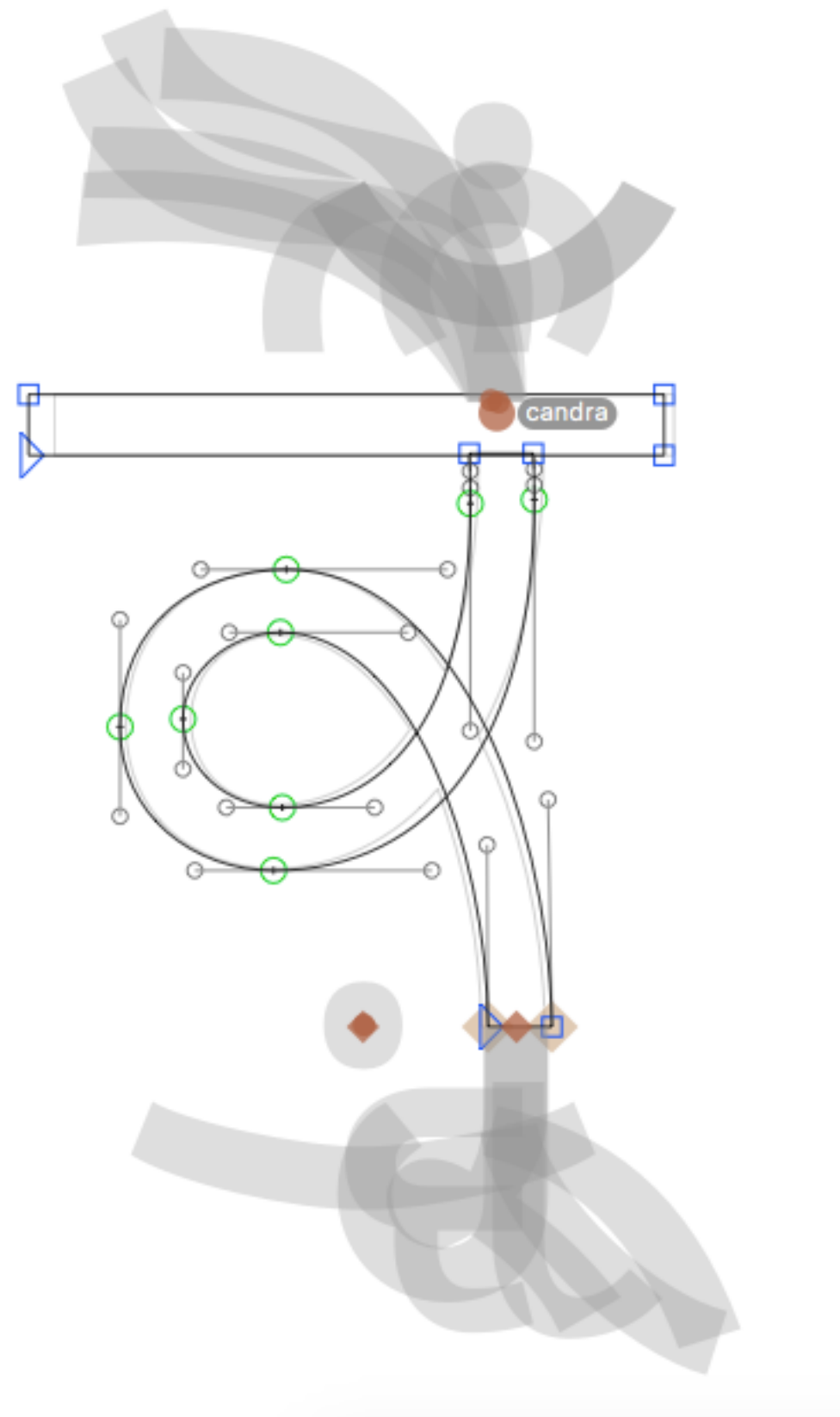
ਕੁ,

ਕੁ

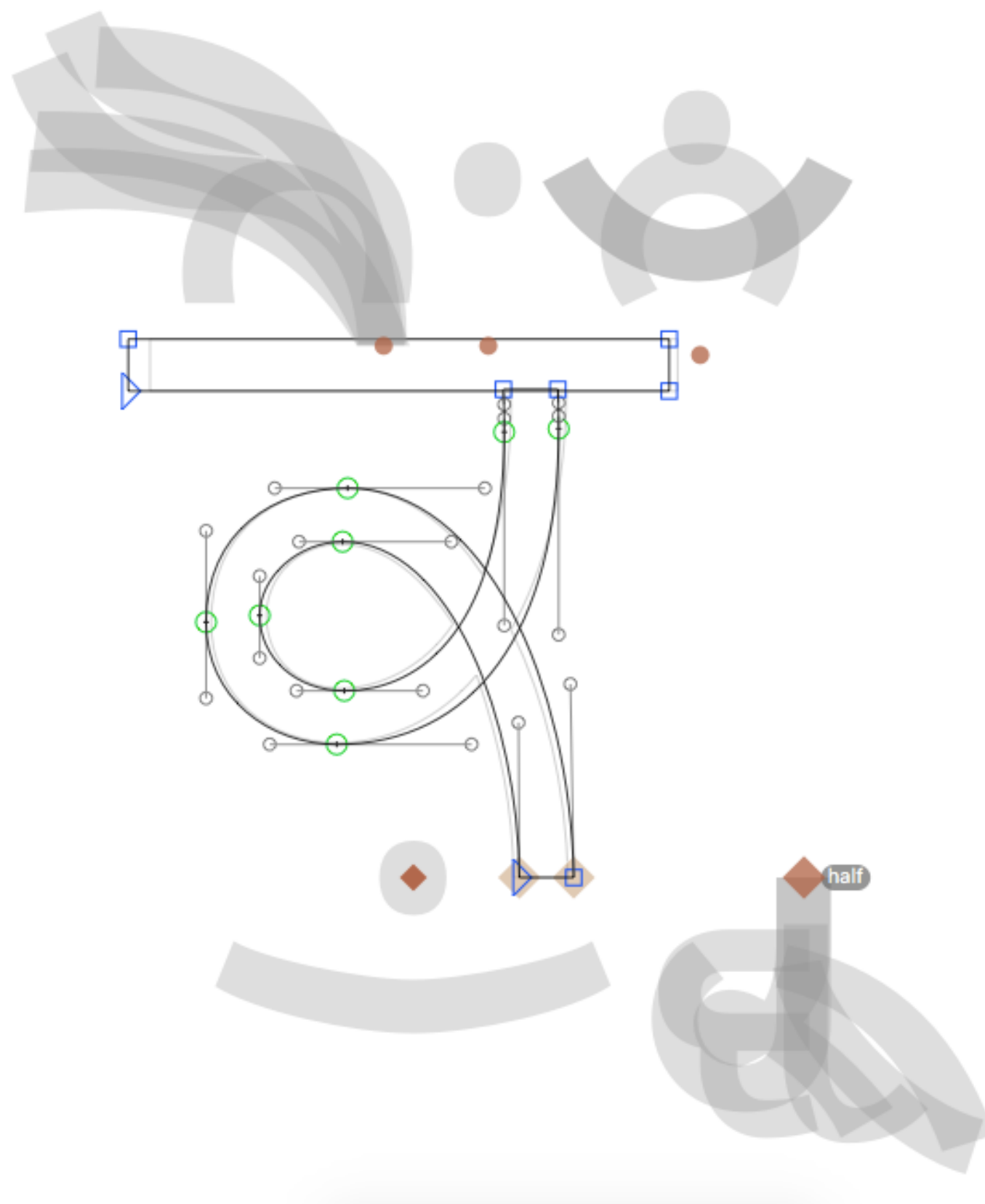
ਕੁ
ੴ

ਕੁ

ਜਮੇ ਦਿਵਆ

ਝੂਲਾ ਸ਼ਾਗਰਦ ਪਲੀਤ ਹਿੰਗ ਮੁਲਕ

ਰਾਜਦੇਵ ਲੈਬਾਰਟ੍ਰੀਜ਼ ਮਾਪ ਸੁਰਕਸ਼ਾਤਮਕ ਬੁੱਚੜ ਸਰਾ ਲੱਭਣਾ
ਖਲੇ ਕਿਦਵਾਈ ਧਸ ਮਘ ਕਾਤਾ ਬਹਾਦਰਪੁਰ ਠਣ ਫਲਸਤੀਨ
ਡੀਜੀਗਨੇਸ਼ਨ ਲਗਾਈ ਰੁਖ ਧਾਤ ਡ ਸਾਧੂ ਤੱਤ ਬਿਛਾਆ
ਅਜੀ ਕਲੰਗਾ ਤਖਾਣਬੱਧ ਪੋਲ ਲੱਥਪੱਥ ਅਵਾਨਕੋਟ ਮਾਤਾਹਾਰੀ
ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਘਣ ਪਰਆਵਰਣਵਿਦ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਅੰਜੁਮ
ਸ੍ਰੀਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰੀ ਪਰਸਨੈਲਿਟੀ ਮੀਰਾਪੁਰ ਬੱਚਾਜੀਵੀ ਸਰਪਚ

ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਕਿਰਗਿਜ਼ਸਤਾਨ ਪਾੜਨੇ ਡਾਕਘਰ ਗਰਮਾਉਣ
ਵਸੇਵੇ ਨੱਚਣ ਮਰਲੇ ਗੈਰਭਾਜਪਾਈ ਐ ਛਾ ਹੁੱਲੜਬਾਜੀ
ਬੁਆਏਫ੍ਰੈਂਡ ਛਨਪ੍ਰਸ਼ਯਲ ਹਰਬਖਸ਼ ਟਰਨ ਸੇਵੀਨਰ ਬਸਾ
ਭੂਮਿਕਾਏਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਮੁਹੰਮਦਗੜ੍ਹ ਹਡਰਸ
ਇਲੈਕਟਰੋਪਲੇਟਰਜ਼ ਲਾਕ ਮਲਕਾ ਯੂਰੋਪਿਅਨ ਬਲ ਵੱਜੀ
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣਕਾਰੀ ਸਤਤ ਅਖੀਰੇ ਅਭਿਵਾਦਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਰਤਨ
ਨਲੀ ਕੋਆਪ੍ਰਟਿਵ ਅਖਵਾ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਪੁੰਜ ਧੋ ਸਵਿਟਜ਼ਰੈਲੰਡ
ਮ ਕਲਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਨ ਵੋਟ ਮੰਡੀਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਏਗ੍ਰੋਕੇਮਿਕਲ
ਕਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਅਨੈਲੇਸਿਜ ਬੁਲੈਟਿਨ ਅੱਨਾਸਵਾਮੀ ਪਾਟ

ਰਾਜਦੇਵ ਲੈਬਾਰਟ੍ਰੀਜ਼
ਮਾਪ ਬੁੱਚੜ ਸਰਾ ਲੱਭਣਾ
ਖਲੇ ਕਿਦਵਾਈ ਧਸ

ਰਾਜਦੇਵ ਲੈਬਾਰਟ੍ਰੀਜ਼ ਮਾਪ ਬੁੱਚੜ
ਸਰਾ ਲੱਭਣਾ ਖਲੇ ਕਿਦਵਾਈ ਧਸ

ਰਾਜਦੇਵ ਲੈਬਾਰਟ੍ਰੀਜ਼ ਮਾਪ ਬੁੱਚੜ ਸਰਾ
ਲੱਭਣਾ ਖਲੇ ਕਿਦਵਾਈ ਧਸ

ਰਾਜਦੇਵ ਲੈਬਾਰਟ੍ਰੀਜ਼ ਮਾਪ ਬੁੱਚੜ ਸਰਾ
ਲੱਭਣਾ ਖਲੇ ਕਿਦਵਾਈ ਧਸ